

Pääsiäiskauden seitsemännen viikon perjantai

Päivän epistola

(Ap.t. 27:1 – 28:1)

”Niinä päivinä oli päätetty, että lähtisimme meritse Italiaan, Paavali ja muutamat muut vangit annettiin Juliuksen, keisarillisen sotaväen sadanpäällikön, valvontaan. Astuimme adramyttionilaiseen laivaan, jonka oli määrä purjehtia Aasian satamiin, ja lähdimme merelle. Mukanamme oli myös makedonialainen Aristarkos, joka oli kotoisin Tessalonikasta. Seuraavana päivänä saavuimme Sidoniin, ja Julius, joka kohteli Paavalia hyvin, antoi hänen käydä ystävien luona hoitoa saamassa. Lähdettyämme sieltä merelle purjehdimme vastatuulen takia Kyprokseen suojaan, jatkoimme sitten matkaamme Kilikian ja Pamfylialaisen edustalla olevan merenselän yli ja laskimme maihin Lykian Myrassa. Sieltä sadanpäällikkö löysi aleksandrialaisen laivan, joka oli lähdössä Italiaan, ja siirsi meidät siihen. Useiden päivien ajan purjehduksemme sitten edistyi hitaasti, ja vain vaivoin pääsimme Knidoksen kohdalle. Tuuli esti meitä jatkamasta aikomaamme suuntaan, ja niin purjehdimme Salmonen niemen ohi Kreetan suojaan. Etenimme vaivalloisesti saaren rannikkoa seuraten ja saavuimme sitten paikkaan, jonka nimi on Hyvätsatamat. Se on lähellä Lasaian kaupunkia. Olimme olleet matkalla jo pitkän aikaa, paastopäiväkin oli ohitse, ja merenkulku alkoi olla vaarallista. Paavali varoitti toisia: ”Miehet, minä tiedän, että purjehduksestamme tulee työläs ja vaarallinen. Siinä ei ole vaarassa vain lasti ja laiva, vaan myös oma henkemme.” Sahanpäällikkö kuitenkin uskoi laivuria ja aluksen omistajaa enemmän kuin Paavalin puhetta. Kun paikkakin oli talvisatamaksi soveltumaton, useimmat olivat sitä mieltä, että oli jatkettava matkaa ja yritettävä päästä talveksi Foiniksiin, Kreetan satamaan, joka antaa lounaaseen ja luoteeseen päin. Kun sitten alkoi puhaltaa heikko etelätuuli, he luulivat onnistuvansa aikeessaan, nostivat ankkurin ja purjehtivat aivan Kreetan rannikkoa pitkin. Mutta ei kestänyt kauankaan, kun saaren yli syöksyi raju tuuli, koillismyrsky. Se tempasi laivan mukaansa, ja meidän oli jättäydyttävä tuuliajolle, sillä emme kyenneet nousemaan tuuleen. Päästyämme Kauda -nimisen saaren suojaan saimme työllä ja tuskalla laivaveneen talteen. Kun vene oli vedetty ylös, merimiehet ryhtyivät varotoimiin ja sitoivat köysiä laivan ympäri. Koska laiva oli vaarassa ajautua Syrtin hiekkasärkille, he laskivat ajoankkurin, ja ajelehtiminen jatkui näin. Kun rajumyrsky yhä vain ahdisti laivaamme, miehet heittivät seuraavana päivänä osan lastista yli laidan, ja kolmantena päivänä he omin käsin viskasivat kaiken irtaimen kannelta mereen. Moneen päivään emme nähneet aurinkoa emmekä tähtiä, ja kun myrsky yhä raivosi ankarana, menetimme lopulta kaiken toivon selvitä hengissä. Mutta silloin, kun emme pitkään aikaan olleet saaneet syödyksikään mitään, Paavali nousi toisten keskeltä ja sanoi: ”Miehet! Teidän olisi pitänyt uskoa minua eikä lähteä Kreetasta. Silloin olisitte välttäneet nämä vastukset ja vahingot.

Mutta nyt kehotan teitä pysymään rohkealla mielin. Yksikään teistä ei menetä henkeään, ainoastaan laiva tuhoutuu. Viime yönä näet vierelläni seisoj sen Jumalan enkeli, jonka oma minä olen ja jota minä palvelen. Enkeli sanoi: älä pelkää Paavali. Sinä olet vielä seisova keisarin edessä, ja Jumala antaa sinulle sen lahjan, että myös matkatoverisi pelastuvat. Pysykää siis rohkeina, miehet! Minä luotan Jumalaan ja uskon, että käy niin kuin minulle on sanottu. Jollekin saarelle me vielä ajaudumme. Tuli neljästoista yö, ja yhä me ajelehdimme Adrianmerellä. Keskiyön aikaan merimiehistä alkoi tuntua, että lähestyttiin maata. He luotasivat ja totesivat syvyydeksi kaksikymmentä sylvä, ja kun he vähän ajan perästä luotasivat uudelleen, syvyyttä oli enää viidentoista sylven verran. Merimiehet pelkäsivät meidän ajautuvan karikkoihin, ja siksi he laskivat laivan perästä neljä ankkuria ja jäivät odottamaan päivän valkenemista. He yrittivät sitten lähteä salaa laivasta ja laskivat veneen vesille muka mennäkseen laskemaan keulasta ankkureita. Mutta Paavali sanoi sadanpäällikölle ja sotilaille: ”Jos nuo miehet eivät pysy laivassa, teidän on mahdotonta pelastua.” Silloin sotilaat katkaisivat veneen köydet ja päästivät sen menemään. Vielä ennen päivän koittoa Paavali kehotti kaikkia syömään. Hän sanoi: ”Jo neljättätöista päivää te olette eläneet jännityksen vallassa ettekä ole syöneet ruoan murenta. Siksi kehotan teitä nyt syömään jotakin. Se on välttämätöntä, jos mieli pelastua. Yksikään teistä ei menetä hiuskarvaakaan päästään.” Tämän sanottuaan hän otti leivän ja kaikkien nähden kiitti Jumalaa, mursi leivän ja alkoi syödä. Toisetkin saivat tästä rohkeutta ja rupesivat ruokailemaan. Meitä oli laivassa kaikkiaan kaksisataaseitsemänkymmentäkuusi henkeä. Kun oli kylliksi syöty, merimiehet kevensivät laivaa heittämällä viljalastin mereen. Aamun valjetessa merimiehet eivät tunteneet edessä olevaa maata, mutta he huomasivat matalarantaisen poukaman ja päättivät yrittää ohjata laivan sinne. He katkaisivat ankkuriköydet ja antoivat ankkurien jäädä mereen, ja kun peräsinairot oli päästetty köysistään, he nostivat keulapurjeen tuuleen ja ohjasivat rantaa kohti. Laiva kuitenkin ajautui päin särkkää ja törmäsi siihen. Keula juuttui tiukasti paikoilleen, ja aallokossa perä alkoi hajota liitoksistaan. Sotamiehet aikoivat silloin tappaa vangit, ettei kukaan pääsisi uimalla pakoon. Sadanpäällikkö kuitenkin esti heidän aikeensa, sillä hän halusi pelastaa Paavalin. Hän käski uimataitoisten hypätä ensimmäisenä mereen ja pyrkiä rantaan ja heidän perässään toisten, joko lankkujen varassa tai muilla laivan kappaleilla. Näin kaikki pääsivät onnellisesti maihin. Päästyämme turvaan saimme tietää, että saari oli Malta.”

Perikooppirekisterin mukaan lukukappale päättyy luvun 27 loppuun. Olen sisällyttänyt tekstiin kuitenkin luvun 28 ensimmäisen jakeen, joka on tekstin viimeinen lause. Tämä lause sisältää oleellisen tiedon kertomukselle, he olivat tulleet Maltaan saarelle.

Tämän kertomuksen alkuperästä ollaan kahta eri mieltä. Joidenkin mukaan kyse on kreikkalais-roomalaisen maailman merikertomuksen lainaus, johon on sovitettu mukaan Paavalin osuus. Jotkut

sanovat, että tapahtuma on tosi ja perustuu mukana olleen Aristarkoksen muistiinpanoihin, ”Astuimme” sanan monikko viittaisi siis häneen. Toinen vaihtoehto on, että monikko viittaisi siihen, että evankelista Luukas on tässä mukana matkalla. Yksimielisyyttä tutkijat eivät ole saavuttaneet. Aristarkos oli Paavalin matkakumppani kolmannella lähetysmatkalla (vrt. Ap.t. 19: 29; 20: 4). Selvää on, että Paavali matkusti Roomaan laivalla.

Suomenkielinen käännös sivuuttaa sen sotaväenosaston nimen, jossa Julius palveli sadanpäällikkönä. Kysymys on Augustuksen kohortista (sotaväenosastosta). Julius oli sadanpäämies. Tämän jakeen tulkinta jakaa tutkijoiden mielipiteet. On mahdollista, että kyse on sotaväenosastosta, joka oli sijoitettu joko Syyriaan tai Samariaan.

”Astuimme adramyttionilaiseen laivaan”, Adramyttion oli satama Egeanmeren rannalla, lähellä Troaan ja Pergamonin kaupunkeja. Sadanpäällikkö Julius suhtautui Paavaliin hyvin, tämä sai käydä Sidonissa saamassa hoitoa ”ystävien luona”, tällä tarkoitetaan kristittyjä. Tekstin kuvaus maantieteellisistä oloista vastaa aikalaiskuvauksia. Myös talvimyrskyt Välimeren alueella ovat mahdollisia. Lykian Myra oli Vähä-Aasian etelärannalla. Aleksandriasta kuljetettiin viljaa Roomaan, Lykian Myra sijaitsi suoraan pohjoiseen Egyptistä.

”Paastopäiväkin oli ohitse” viittaa suureen sovintopäivään (Jom Kippur), jota vietetään syyslokakuussa. Aika sopii yhteen sen kanssa, milloin Välimerellä voivat talvimyrskyt alkaa. ”Paavali varoitti toisia”, tästä alkaa Paavalin ensimmäinen puhe laivalla. Paavalin varoitus sivuutettiin.

”Mutta ei kestänyt kauaakaan, kun saaren yli syöksyi raju tuuli, koillismyrsky.” Nyt muodostui todellinen vaara. Laiva joutui tuuliajolle. Vaivoin saatiin laivavene turvaan laivaan. Hiekkasärkille ajautumisen vaaran takia laskettiin ajoankkuri. Sillä saadaan hidastettua laivan nopeutta ja vakautettua alusta. Aluksen hallitsemiseksi osa lastista ja kannen irtaimisto heitettiin mereen. Myrskyn takia laiva oli saanut sisäänsä vettä ja sitä piti keventää. Syrtin hiekkasärkät sijaitsevat Pohjois-Afrikan (Libyan) rannikolla.

Merenkäynti oli niin ankaraa, että merisairaudesta johtuen ihmiset eivät kyenneet edes syömään pitkään aikaan. Paavali puhui toisen kerran ja valaa rohkeutta ihmisiin. Hänen saamansa enkelinäyn perusteella Paavali tiesi, että kaikki pelastuisivat. ”Jollekin saarelle me vielä ajaudumme” on profeetallinen näky.

”Ajelehdimme Adrianmerellä” on Luukaan ajan sanastoa, Adrianmeri tarkoitti myös merialuetta

Kreetan ja Sisilian välillä. ”Merimiehistä alkoi tuntua, että lähestyttiin maata” voi liittyä kuulohavaintoon ristiaallokosta. Nyt Paavali esiintyy kolmannen kerran puuttumalla merimiesten pakoyritykseen, ja näin Paavali pelasti kanssamatkustajansa.

Paavali piti neljännen puheensa kehottaen syömään. ”Yksikään teistä ei menetä hiuskarvaakaan päästään” on vanhatestamentillinen ilmaus. ”Hän otti leivän ja kaikkien nähden kiitti Jumalaa, mursi leivän ja alkoi syödä.” Sekä juutalaisessa että kristillisessä perinteessä kiitetään Jumalaa aterista. Tässä on mahdollisesti kuvaus ehtoollisen sakramentin viettämisestä. Luukas ei kuvaa tässä sitä, että kaikki osallistuisivat ehtoollisesta, vaan sitä, että kaikki, myös epäuskoiset, tulivat osalliseksi ylösnousseen Herran pelastavasta voimasta, jonka tekee läsnäolevaksi eukaristinen ateria. Jumalaa siis kiitettiin, vaikka oltiin hengenvaarallisessa myrskyssä.

Tutkijoiden mukaan laivassa olleiden ihmisten määrä, kaksisataaseitsemänkymmentäkuusi, voi hyvinkin pitää paikkansa.

”Päästyämme turvaan” kertoo pelastuksen myrskystä toteutuneen.

Johannes Krysostomoksen mukaan laivan tuhoutuminen opettaa meille monia asioita. Ensinnäkin vaara oli suuri ja Paavalin ennustus, ettei kukaan vahingoitu, toteutui. Toiseksi ihmisten tulee turvautua mieluummin Jumalan apuun kuin maallisiin asioihin, tässä tapauksessa Jumala toimi kun ihmiset olivat jo menettäneet pelastuksen toivon. Kolmanneksi on tärkeää, että keskuudessamme on pyhiä ihmisiä, sillä he opastavat meitä turvallisesti Jumalan tahdon mukaan.

Päivän evankeliumi

(Joh. 17: 18 – 26)

”Siihen aikaan Jeesus katsoi ylös taivaaseen ja lausui: Isä, niin kuin sinä lähetit minut maailmaan, niin olen minäkin lähettänyt heidät. Minä pyhitän itseni uhriksi heidän tähtensä, että heistäkin tulisi totuuden pyhittämiä. Minä en rukoile vain heidän puolestaan, vaan myös niiden puolesta, jotka heidän todistuksensa tähden uskovat minuun. Minä rukoilen, että he kaikki olisivat yhtä, niin kuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa. Niin tulee heidänkin olla yhtä meidän kanssamme, jotta maailma uskoisi sinun lähettäneen minut. Sen kirkkauden, jonka sinä olet antanut minulle, olen minä antanut heille, jotta he olisivat yhtä. Kun minä olen heissä ja sinä olet minussa, he ovat täydellisesti yhtä, ja silloin maailma ymmärtää, että sinä olet lähettänyt minut ja että olet rakastanut heitä niin kuin olet rakastanut minua. Isä, minä tahdon, että ne, jotka olet minulle antanut, olisivat kanssani

siellä missä minä olen. Siellä he näkevät minun kirkkauteni, jonka sinä olet antanut minulle, koska olet rakastanut minua jo ennen maailman luomista. Vanhurskas Isä, maailma ei ole sinua tuntenut, mutta minä tunnen, ja nämä, jotka ovat tässä, ovat tulleet tietämään, että sinä olet lähettänyt minut. Minä olen opettanut heidät tuntemaan sinun nimesi ja opetan yhä, jotta heissä pysyisi sama rakkaus, jota sinä olet minulle osoittanut, ja jotta minä näin pysyisin heissä.”

”Lähettänyt heidät” kertoo, miten opetuslapsista tulee apostoleja. He ottavat Jeesuksen paikan ilosanoman (evankeliumin) julistamisessa. Kun Jeesus sanoo ”Minä pyhitän itseni uhriksi heidän tähtensä”, Hän kuvailee uhrikuolemaansa. ”Heistäkin tulee totuuden pyhittämiä” tulee ymmärtää sen valossa, mitä Kristus juuri sanoi itsestään. Apostolit asetettiin erilleen toimittamaan julistusta maailmalle. He suorittavat pyhää palvelusta asettaen itsensä uhriksi ja jopa marttyyreiksi. Vanhan testamentin uhrit olivat eläinuhreja. Kristittyjen uhri on toisenlainen, meidän on uhrattava sielumme Jumalalle. Se merkitsee Jumalaan suuntautunutta elämää. Paavali kehottaa näin: ”Antakaa koko elämänne pyhäksi ja eläväksi, Jumalalle mieluisaksi uhriksi.” (Room. 12: 1)

”Minä en rukoile vain heidän puolestaan, vaan myös niiden puolesta, jotka heidän todistuksensa tähden uskovat minuun.” Nyt Jeesus katsoo pidemmälle kuin apostoleihin, Hänen näköpiirissään ovat kaikki ne, jotka apostolien toiminnan tähden uskovat Häneen ja pyrkivät kohti pelastusta. Huomio kiinnittyy ykseyteen. Jeesuksen rukouksessa ykseys tulee esiin kahdessa muodossa. Toisaalta on se ykseys, minkä tulee vallita Kirkossa. Toisaalta taustalla on Isän ja Pojan välinen ykseys niin, että He ovat yhtä. Tämä ykseys on Kirkon ykseyden esikuva, tällaiseen ykseyteen tulee pyrkiä. Kaiken taustalla on Jumalan persoonien välinen rakkaus ja rakkauden toteutuminen Kirkon jäsenten välillä. Yhtenäinen Kirkko todistaa Kristuksesta, siihen ei riitelevä Kirkko kykene.

Tämä ykseys ei ole hallinnollista rakennetta. Se ei ole myöskään henkilökohtainen kokemus. Ykseys haastaa meidät samanlaiseen yhteyteen, kuin Isällä ja Pojalla on, yhteyteen, joka vie kohti pelastusta.

Jeesuksen kautta meillä on mahdollisuus oppia tuntemaan Isä. Tätä Jeesus on opettanut meille. Sen saman rakkauden, jolla Isä rakastaa Jeesusta, tulisi vallita myös kristittyjen kesken. Näin Jeesus tuo meidät yhteyteen Jumalan kanssa.

”He näkevät minun kirkkauteni” merkitsee astumista yhteyteen. Silloin ihmiset jakavat sen kirkkauden, mikä Jeesuksella on ollut Isän kanssa alusta alkaen. Jeesuksen ja Isän välisen suhteen perustana on keskinäinen rakkaus. Jos emme täysin ymmärrä Jeesuksen suhdetta Jumalan kanssa, emme pääse Jeesuksen Jumalan yhteyteen. Tuo kirkkaus tuli ilmi jo Jeesuksen eläessä Hänen

opetuksessaan ja voimateoissaan.

”Kun minä olen heissä ja sinä olet minussa” kertoo, että Jumala Isä on myös opetuslapsissa. ”Siellä he näkevät minun kirkkauteni.” Tässä ei sanota, että he ovat Hänen kirkkaudessaan. Jumalan kanssa oleminen ei merkitse Jumalaksi tuloa, vaan Jumalan ”näkemistä”, Jumalan yhteydessä olemista. Me olemme luotuja ja Jumala on Luoja. ”Siellä he näkevät minun kirkkauteni, jonka sinä olet antamun minulle, koska olet rakastanut minua jo ennen maailman luomista.” Jumala siis on iankaikkinen, ollut olemassa ”ennen maailman luomista” (vrt. Joh. 17: 5). Kristuksen rukouksen päämäärä, niin kuin myös elämän päämäärä on, että Jumalan rakkaus olisi jokaisessa persoonassa.

Tämän päiväisen tekstin loputtua, teksti jatkuu sanoilla: ”Tämän sanottuaan”. Tämä muoto voisi ilmaista, että kyse ei ollut rukouksesta, vaan Jeesuksen opetuksesta. Yleensä edellä olevaa tekstiä pidetään kuitenkin rukouksena. Rukouksen päätyttyä Jeesus opetuslapsineen siirtyvät Kidroninpuron toiselle puolelle puutarhaan. Kidronin puro on Jerusalemin itäpuolella. Puutarhan nimi oli Getsemane, joka tarkoittaa öljynpuristamo. Nähtävästi tämä paikka oli tuttu Jeesuksen opetuslapsille, myös Juudakselle, joka johdattaisi Jeesuksen pidättäjät sinne.